

ved 2den Behandling udtalte mod Forslaget, og hvorfor jeg vil stemme mod det og for Dagsordenen. Jeg kan ogsaa i det Væsentlige henholde mig til, hvad den ærede 4de Landstingsmand for 1ste Kreds (Madvig) har udtalt. Jeg maa kun i Forbigaaende bemærke, at jeg troer, at den ærede 2den Landstingsmand for 10de Kreds (Lehmann) har lagt Mere ind i mine Ord, end han er berettiget til, naar jeg skulde have sagt, at der var aldeles Mangel paa Liv, at der var fuldstændig Død i Menighedene. Jeg har kun sagt, at der ikke var noget selvbevidst Menighedsliv, hvilket var en nødvendig Betingelse for, at Forsamlingen kunde bestaae og blive til Betsignelse. Det er muligt, at den ærede Landstingsmand kan have gjort en anden Erfaring; jeg har kun udtalt min Overbeviisning, saaledes som jeg har opfattet Forholdet. Jeg har nærmest begjært Ordet for at imødegaae en Betragtningssmaade, som den ærede Ordfører flere Gange har gjort gjældende. Han har opstillet det Alternativ „enten Kirkeaad eller udvidede Landemoder;“ han har flere Gange og paa flere Maader gjort gjældende, at der ikke var noget Tredie; at man, naar man ikke vedtog Forslaget, var inde under Landemoderens Regimente og Beskyrrelse. Han har sagt, at ved Udsættelse af denne Sag traadte et nyt Organ frem; han har sagt, at dersom Rigsdagen lader Sagen falde, staae Landemoderne som de ene rette kirkelige Organer. Men dette kan jeg ikke erkjende. Det er at lægge for megen Betydning, ind i Landemoderne og i de Forsamlinger, Ministeren har foranstaltet afholdte af Geistlige. Have Landemoderne ikke efter den gjældende kirkelige og borgerlige Lovgivning nogen Myndighed, faae de den heller ikke nu derved, at vi ikke antage dette Forslag. Naar Sagen stilles saaledes, som Ordføreren efter min Mening har gjort, at nu er Valget der, om Kirkeforsætningen skal udvikle sig i Retning af en Geistligheds-Kirke, eller Menighedskirke, saa at man enten maa antage Forslaget eller faae udvidede Landemoder med lovgivende Myndighed, kan dette stramme Mange til at stemme for Forslaget af Frygt for at faae saadanne udvidede Landemoder. Men det er ikke Tilfældet, at her er tilstede

dette absolute „Enten — Eller“. Sagen stiller sig tværtimod saaledes, at enten antager man Forslaget og skaber derved en Forsætning, som jeg, og flere med mig, ansee for ubetimelig eller man forkaster det, og da bliver den lovgivende Myndighed hos Regjeringen i Forening med den danske Rigsdag. Jeg skal gjentage, at jeg ikke troer, at Rigsdagen hidtil har misbrugt sin Myndighed saaledes, at vi ikke skulde kunne beholde den samme Stilling nogen Tid endnu istedetfor strax at indføre en saadan Ordning, som Mange finde betænkelig. Vel er det indvendt af den ærede 2den Landstingsmand for 10de Kreds (Lehmann), at, naar Forslaget ikke blev antaget, saa var Folkekirken voldgiven en Forsamling, der var confessionsløs. Det er oftere blevet udtalt, at den danske Rigsdag er confessionsløs, og at man derfor ikke kan betroe den kirkelige Anliggender, Lovgivningsanliggender i kirkelig Retning, men jeg vil kun dertil bemærke, at den danske Rigsdag ikke er confessionsløs nu; thi den Dag, da det skulde komme dertil, at Majoriteten af den danske Folkerepresentation, som dog er udgaaet af Folket, ikke bekjendte sig til den evangelisk-lutheriske Kirke, altsaa ikke var i Folkekirken, men bestod af Mænd af forskjellige Confessioner og Sectar, — denne Dag, siger jeg, var det det meest factiske Beviis for, at den danske Folkekirke ikke bestod længere, naar Folket kunde afgive en saadan Repræsentation.

Ordføreren: Den sidste ærede Talers Øtringer give mig Anledning til nogle Bemærkninger, for hvilke jeg endnu vil ubede mig det høitærede Things Opmærksomhed. Jeg gjør det saameget hellere, som disse Bemærkninger tillige ville indeholde en Besvarelse paa tidligere Udtalelser af den høitærede Cultusminister, som der i sin Tid blev affaaaret mig Leilighed til at imødegaae. Han talte nemlig om „det brugbare Element“, som maatte antages at være givet i Landemoderne ved en Udvidelse af disse, hvorved de skulde komme til at staae som et Mellemled mellem Menighedsraadene og det tilkommende Kirkeaad. Men han henviste derved tillige udtrykkeligt (Landstingstid. Sp. 1122), hvad angaaer „en saadan Stikkelse og Ordning af Lande-